

Κοινωνική Δικτύωση, Ηλικία και Προστασία προσωπικών δεδομένων Sonia Livingstone, Kjartan Olafsson και Elisabeth Staksrud

Περίληψη

Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης (Social Networking Sites-SNS) είναι δημοφιλείς ανάμεσα στα παιδιά στην Ευρώπη: το 38% των παιδιών 9-12 ετών και το 77% των παιδιών 13-16 ετών έχουν προφίλ σε κάποια τέτοια ιστοσελίδα. Το Facebook χρησιμοποιείται από το ένα τρίτο των χρηστών του διαδικτύου ηλικίας 9-16 ετών.

Οι περιορισμοί στην ηλικία είναι μόνο μερικώς αποτελεσματικοί, αν και υπάρχουν πολλές διαφορές ανάμεσα σε χώρες και σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Ένα στα πέντε παιδιά ηλικίας 9-12 ετών έχει προφίλ στο Facebook, ποσοστό το οποίο αυξάνεται σε πάνω από 4 στα 10 σε ορισμένες χώρες.

Η έκθεση δείχνει επίσης:

- Τα νεότερα παιδιά είναι πιθανότερο να έχουν “ανοικτό” προφίλ από τα μεγαλύτερης ηλικίας. Πάνω από το ένα τέταρτο των χρηστών ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης ηλικίας 9-12 ετών, έχουν το προφίλ τους ανοικτό.
- Οι κανόνες των γονέων για την χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, όταν εφαρμόζονται, είναι μόνο μερικώς αποτελεσματικοί, ειδικά από τα μικρότερα παιδιά.
- Το ένα τέταρτο των χρηστών των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης επικοινωνούν διαδικτυακά με άτομα που δεν έχουν σχέσεις στην καθημερινή τους ζωή, συμπεριλαμβανομένου και του ενός πέμπτου των χρηστών που είναι 9-12 ετών.
- Το ένα πέμπτο των παιδιών των οποίων το προφίλ είναι ανοικτό, αναρτούν τη διεύθυνσή τους και/ή το τηλέφωνό τους, ποσοστό διπλάσιο από αυτούς που έχουν ιδιωτικό προφίλ.
- Τα εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί για να προστατεύουν τα παιδιά από τους άλλους χρήστες αν είναι

Διευρυμένη η κοινωνική δικτύωση ανάμεσα στους νέους

- Πάνω από το ένα τρίτο των ηλικιών 9-12 και τα τρία τέταρτα των ηλικιών 13-16 που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο στην Ευρώπη έχουν το δικό τους προφίλ σε κάποια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

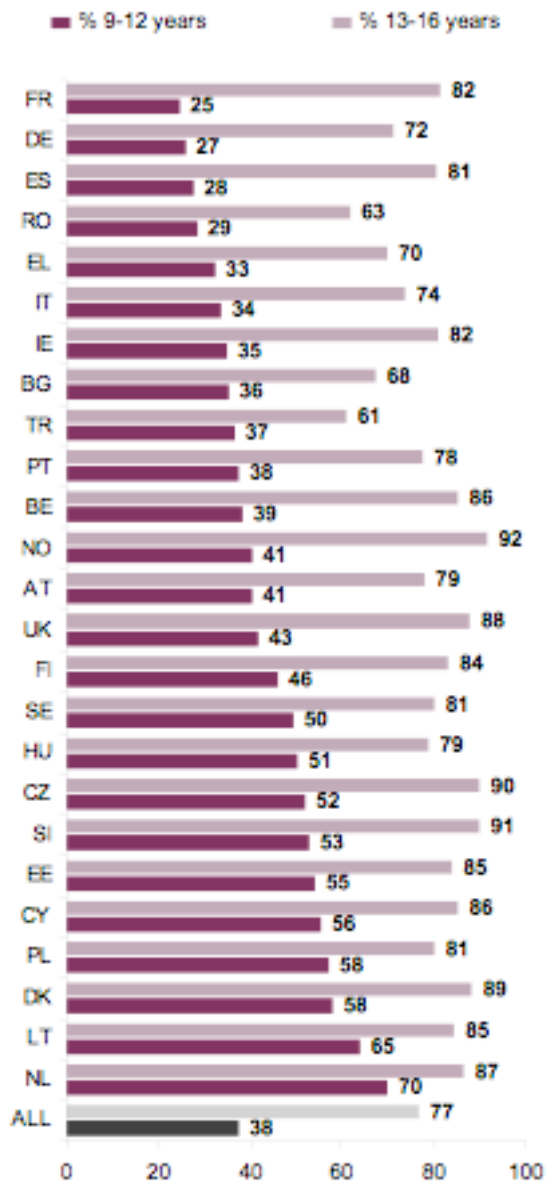
¹. Η κοινωνική δικτύωση έχει γίνει μία από τις πιο δημοφιλείς δραστηριότητες διαδικτυακά, όπως δείχνει και η έρευνα του *EU Kids Online* σε χρήστες του διαδικτύου ηλικίας 9-16 ετών σε 25 χώρες (Γράφημα 1).²

Γράφημα 1: Χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης από τα παιδιά ανά χώρα και ηλικία

¹ Το 59% των χρηστών διαδικτύου ηλικίας 9-16 ετών στην Ευρώπη έχουν ένα προφίλ σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Βλ. Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011). Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings. LSE, London: EU Kids Online.

² Ο αστάθμητος συνολικός αριθμός των ερωτηθέντων με προφίλ στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης ήταν 15.303. Για το 23% των χρηστών του διαδικτύου που λένε ότι έχουν περισσότερα του ενός προφίλ, αυτή η έκθεση λαμβάνει υπόψη τη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούν περισσότερο. Τα δεδομένα σε αυτήν την έκθεση σταθμίστηκαν χρησιμοποιώντας (α) σχεδιασμένα σταθμά για να προσαρμόσουν άνισες πιθανότητες επιλογής, (β) σταθμά για μη απάντηση για να διορθώσουν διαφορετικά επίπεδα απαντήσεων ανάμεσα στις υπο-ομάδες του πληθυσμού και (γ) ένα ευρωπαϊκό μέτρο για να προσαρμόσει την συνεισφορά της κάθε χώρας στα αποτελέσματα ανάλογα με τον πληθυσμό. Για την ανάλυση μέσα στις χώρες, χρησιμοποιήθηκαν σχεδιασμένα και χωρίς-απαντήσεις σταθμά. Για την ανάλυση ανάμεσα στις χώρες, χρησιμοποιήθηκαν και τα τρία σταθμά. Έτσι η αναλογία των παιδιών που χρησιμοποιούν την κάθε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης υπολογίστηκε σαν το δείγμα να ήταν ένα απλό τυχαίο δείγμα από όλα τα παιδιά που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο στην Ευρώπη.

Figure 1: Children's use of SNS by country and age

QC313: Έχετε το δικό σας προφίλ σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιείτε τώρα, ή όχι;

Βάση: Όλα τα παιδιά που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο

- **Το φύλο έχει μικρή διαφορά:** αν και τα κορίτσια θεωρούνται παραδοσιακά ότι επικοινωνούν περισσότερο από τα αγόρια, υπάρχουν λίγες φυλετικές διαφορές- το 60% των κοριτσιών και 58% των αγοριών έχουν το δικό τους προφίλ σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης.
- **Η κοινωνική δικτύωση ποικίλει πολύ ανάλογα με την χώρα:** Στις σκανδιναβικές και σε μερικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, η χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης είναι μεγαλύτερη από τις χώρες της Νότιας και Κεντρικής Ευρώπης. Οι διαφορές ανάμεσα στις χώρες είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακές όσον αφορά τους νεότερους.

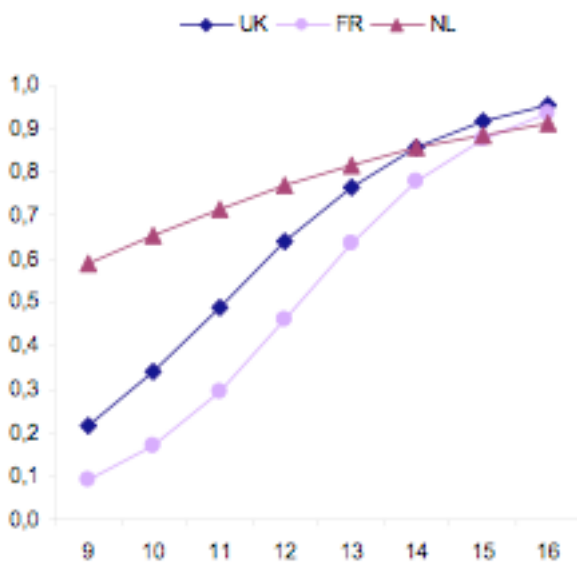
Για την ενημέρωση των σχετικών πολιτικών βάσει εμπειρικών στοιχείων, η έκθεση αυτή εξετάζει τις πρακτικές κοινωνικής δικτύωσης των παιδιών στην Ευρώπη. Η εστίαση είναι στην ηλικία των χρηστών, στις ικανότητες και στις ρυθμίσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων, μαζί με τις περιοριστικές πρακτικές των γονιών τους.

Τάσεις όσον αφορά την ηλικία ανά χώρα

Για να ερμηνευτεί η σχέση των νεότερων έναντι των μεγαλύτερων παιδιών που χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης σε κάθε χώρα, το γράφημα 2 δείχνει τις αντιθέσεις στα ηλικιακά πρότυπα ανά χώρα.

Γράφημα 2: Πρότυπα της χρήσης ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης ανά ηλικία και χώρα

Figure 2: Patterns of SNS use by age and country

- Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι αρκετά χαρακτηριστικό παράδειγμα της Ευρώπης: η πιθανότητα για ένα παιδί να χρησιμοποιεί ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης κυμαίνεται από 20% για παιδιά ηλικίας 9 ετών σε περίπου 90% για παιδιά ηλικίας 16 ετών.
- Η Γαλλία δείχνει επίσης μια σταθερή αύξηση στην χρήση από τα νεότερα στα μεγαλύτερα παιδιά, αλλά η χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης είναι μικρότερη για την νεότερη ομάδα και αυξάνεται κατακόρυφα με την ηλικία.
- Η περίπτωση της Ολλανδίας είναι διαφορετική: τα ενιάχρονα παιδιά είναι πολύ πιο πιθανό να έχουν προφίλ στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης από τα παιδιά στις άλλες χώρες, εξού και η επίπεδη καμπύλη.

Πώς μπορούν αυτές οι διαφορές να εξηγηθούν; Είναι θέμα πολιτισμικών παραγόντων που λειτουργούν σε συγκεκριμένες χώρες όπως νόρμες από ομότιμους, τύπος ανατροφής, οικειότητας με το διαδίκτυο,

κανονιστικές πρακτικές ή άλλες μεταβλητές; Ή, είναι θέμα του σχεδιασμού και της διαχείρισης της συγκεκριμένης υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης που υπάρχει σε αυτή τη χώρα;

Στην Ολλανδία για παράδειγμα, η Hyves είναι η κύρια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά, επίσης, η ολλανδική κουλτούρα των συνομηλίκων (ή οι γονείς) μπορεί να ενθαρρύνουν τα μικρά παιδιά να ενταχθούν στην κοινωνική δικτύωση. Σε αυτήν την έκθεση, υπογραμμίζουμε τους παράγοντες που αφορούν τη χώρα και/ή την ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης ανάλογα με την περίπτωση, αλλά δεν αναπτύσσουμε μια βαθύτερη ερμηνεία αυτών των πιθανών διαφορών ανάμεσα στις χώρες, ένα έργο που περιμένει τις μελλοντικές εκθέσεις του *EU Kids Online*.

Το πλαίσιο για τη χάραξη πολιτικής: η αυτορρύθμιση

Συνδυάζοντας το chat, την ανταλλαγή μηνυμάτων, τα φωτογραφικά άλμπουμ και τα ιστολόγια (blogs), οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης ενσωματώνουν διαδικτυακές δραστηριότητες περισσότερο ομαλά από ποτέ. Αυτό προσφέρει στα παιδιά πολλές ευκαιρίες, αλλά ενδεχομένως και περισσότερους κινδύνους. Για την ελαχιστοποίηση αυτών, το Πρόγραμμα “Safer Internet” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διευκολύνει την αυτορρύθμιση από τους σημαντικότερους παρόχους. Η καθοδήγηση που προκύπτει³, η εναρμόνιση με την οποία αξιολογείται από την Ε.Ε.⁴, συνιστά τα εξής:

- **Οι υπηρεσίες θα πρέπει να είναι κατάλληλες για την κάθε ηλικία**, με μέτρα που να διασφαλίζουν ότι οι χρήστες κάτω από την κατάλληλη ηλικία θα απορρίπτονται ή/και θα διαγράφονται από την υπηρεσία.
- **Οι διατάξεις προστασίας προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα προφίλ των μικρότερων παιδιών θα πρέπει να είναι ιδιωτικά από προεπιλογή**, και αυτοί οι χρήστες να μπορούν να ελέγχουν ποιος μπορεί να έχει πρόσβαση στο πλήρες προφίλ τους και να μπορεί να δει τις ρυθμίσεις απορρήτου ανά πάσα στιγμή.
- **Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης πρέπει να ενθαρρύνουν και να επιτρέπουν στους χρήστες να χειρίζονται με ασφάλεια τις προσωπικές τους πληροφορίες⁵.**
- **Οι υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης πρέπει να παρέχουν έναν εύκολο στη χρήση μηχανισμό για τα παιδιά για να αναφέρουν ακατάλληλο περιεχόμενο ή ανάρμοστη συμπεριφορά από άλλους χρήστες.**

³ European Commission (2009) Safer Social Networking Principles for the EU. Luxembourg: European Commission.

⁴ Staksrud, E., & Lobe, B. (2010) Evaluation of the Implementation of the Safer Social Networking Principles for the EU Part I: General Report. Luxembourg: European Commission

⁵ Αυτό περιλαμβάνει να δίνεται ο έλεγχος στον χρήστη πάνω στις προσωπικές του πληροφορίες (π.χ. αυτές που χρησιμοποιούνται για την αρχική εγγραφή ή αυτές που είναι ορατές στους άλλους) ώστε να μπορούν να προβαίνουν σε ενημερωμένες αποφάσεις για το τι αποκαλύπτουν διαδικτυακά.

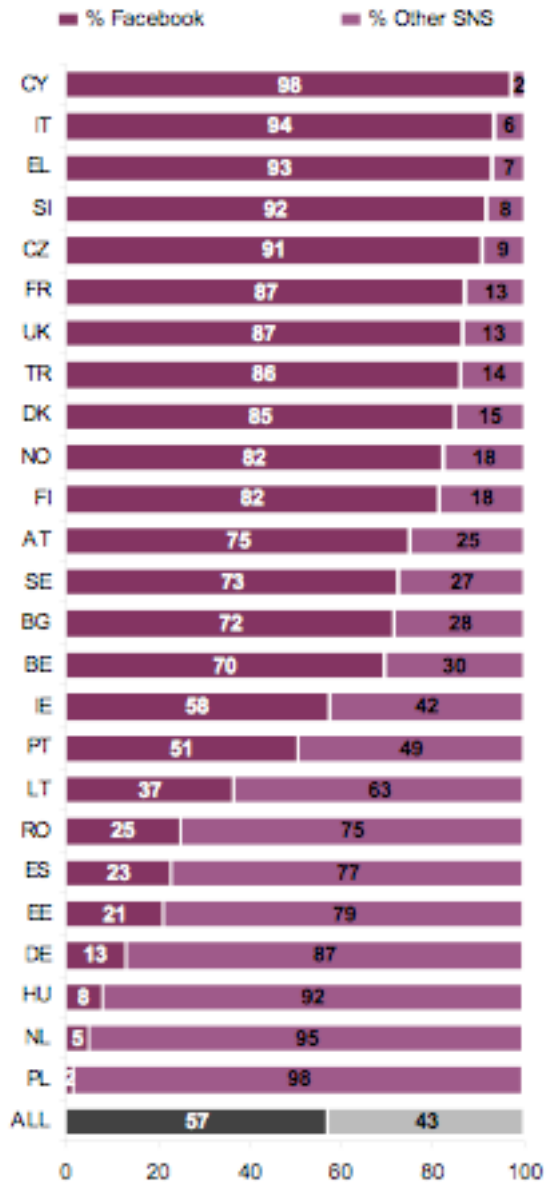
Όλες οι κορυφαίες ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης που προσδιορίζονται σε αυτήν την έκθεση (βλ. Πίνακα 1) εκτός από το Hi5 έχουν υπογράψει τις *Αρχές για ασφαλέστερη Κοινωνική Δικτύωση στην Ευρώπη*.

Διαφορές μεταξύ ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης: η κυριαρχία του Facebook

- Το 57% των Ευρωπαίων ηλικίας 9-16 ετών με προφίλ σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούν το Facebook σαν τη μοναδική ή την πλέον χρησιμοποιημένη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης (βλ.πίνακα 1). Είναι η πιο δημοφιλής ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης στις 17 από τις 25 χώρες και η δεύτερη πιο δημοφιλής σε άλλες πέντε χώρες.

Γράφημα 3: Η χρήση του Facebook από τα παιδιά ανάλογα με τη χώρα

Figure 3: Children's use of Facebook by country

QC315: Ποιο προφίλ κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιείτε; Αν χρησιμοποιείτε πάνω από ένα, παρακαλώ ονοματείστε αυτό που χρησιμοποιείτε περισσότερο συχνά.

Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών με ένα προφίλ σε σελίδα κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο.

- **Το Facebook έχει μια μοναδική θέση:** καμία άλλη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι κυρίαρχη σε πάνω από μία χώρα. Παρόλη την έλλειψη δεδομένων για σύγκριση στην πάροδο του χρόνου, φαίνεται καθαρά ότι τα παιδιά κινούνται προς το Facebook (Γράφημα 3).
- Ανάμεσα σε όλα τα παιδιά της Ευρώπης που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, το Facebook χρησιμοποιείται από το ένα τρίτο των ηλικιών 9-16 ετών και από το ένα πέμπτο των ηλικιών 9-12 ετών (Πίνακας 2).

Table 1: Top SNS used by children in Europe

SNS	% users in Europe	Where mainly used
Facebook	57	Pan-European
Nasza-Klasa	8	Poland
SchülerVZ	7	Germany
Tuenti	5	Spain
Hyves	4	The Netherlands
Hi5	2	Romania
All other SNS	16	Various
All SNS	100	

QC315: Ποιο προφίλ κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιείτε; Αν χρησιμοποιείτε πάνω από ένα, παρακαλώ ονοματίστε αυτό που χρησιμοποιείτε περισσότερο συχνά.

Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών με ένα προφίλ σε σελίδα κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο.

Νεαροί χρήστες ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης

Είναι γνωστό ότι στο διαδίκτυο κανείς δεν ξέρει αν είσαι σκύλος. Αντίστοιχα, κανείς δεν ξέρει ποιος είναι παιδί. Αυτό αποτελεί μια ρυθμιστική πρόκληση στο βαθμό που η καθοδήγηση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης με επίκεντρο τον περιορισμό ηλικίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό στην ηλικία του χρήστη που είναι φανερή. Αποδεικτικά στοιχεία για την πραγματική ηλικία των χρηστών των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης ήταν σπάνια μέχρι που εξετάστηκαν από το *EU Kids Online*.

- Η έρευνα δείχνει ότι το 38% των ηλικιών 9-12 ετών χρησιμοποιεί ιστοσελίδες κοινωνική δικτύωσης όπως και το 77% των ηλικιών 13-16 ετών (όπως σημειώθηκε παραπάνω, στο γράφημα 1). Το μοτίβο της χρήσης ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης ανάλογα με τη χώρα διαφέρει σημαντικά για τη μικρότερη ηλικιακή ομάδα, ειδικότερα, που κυμαίνονται από το 70% για τους Ολλανδούς μέχρι και το 25% των Γάλλων ηλικίας 9-12 ετών που χρησιμοποιούν σελίδες κοινωνική δικτύωσης.

Αυτή η ποικιλία εξηγείται καλύτερα από εθνικούς/πολιτισμικούς παράγοντες ή εξαρτάται από τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης που υπερτερεί σε μία συγκεκριμένη χώρα; Ο διαχωρισμός αυτών των δύο παραγόντων μπορεί να ενημερωθεί αναλύοντας τις πρακτικές χρήσης. Ως εκ τούτου, αυτή η έκθεση αναλύει τα ευρήματα για τις πιο δημοφιλείς ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης σε κάθε χώρα. Επιπλέον, για να διαχωρίσουμε τους παράγοντες που αφορούν την χώρα έναντι των παραγόντων για τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, για τις χώρες που το Facebook είναι η κύρια σελίδα κοινωνικής δικτύωσης, αναφέρουμε τις πρακτικές χρήσης ανάλογα με τη χώρα και για το Facebook συνολικά (Πίνακας 2).

Table 2: Children with an SNS profile by site and age

Country	SNS	%			Children 13-16, for every child 9-12
		9-12 years	13-16 years	9-16 years	
AT	Facebook	26	63	47	2.5
BE	Facebook	20	66	45	3.2
BG	Facebook	24	50	39	2.1
CY	Facebook	53	86	71	1.6
CZ	Facebook	46	84	66	1.8
DE	schülerVZ	16	46	32	2.8
DK	Facebook	42	82	64	1.9
EE	All SNS	40	69	56	1.7
EL	Facebook	31	65	51	2.1
ES	Tuenti	20	61	42	3.1
FI	Facebook	34	71	55	2.1
FR	Facebook	21	73	47	3.5
HU	Myvip	16	40	29	2.6
HU	Iwiw	28	32	30	1.1
IE	Facebook	21	47	34	2.3
IT	Facebook	32	70	53	2.2
LT	All SNS	45	50	48	1.1
NL	Hyves	63	77	71	1.2
NO	Facebook	24	84	57	3.5
PL	Nasza-Klasa	53	70	63	1.3
PT	Facebook	17	42	30	2.5
RO	Hi5	17	36	27	2.1
SE	Facebook	28	65	49	2.3
SI	Facebook	48	84	68	1.7
TR	Facebook	33	53	42	1.6
UK	Facebook	34	79	58	2.3
	All Facebook	20	46	34	2.3
	SNS combined	38	77	59	2.0

QC315: Ποιο προφίλ κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιείτε; Αν χρησιμοποιείτε πάνω από ένα, παρακαλώ ονοματείστε αυτό που χρησιμοποιείτε περισσότερο συχνά.

Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών στο διαδίκτυο.

- Ο πίνακας 2 δείχνει ότι στην Αυστρία, για παράδειγμα, το Facebook είναι η πιο δημοφιλής ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης, χρησιμοποιείται από το 26% των χρηστών διαδικτύου ηλικίας 9-12 ετών και από το 63% των χρηστών ηλικίας 13-16 ετών. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 34% των ηλικιών 9-12 ετών χρησιμοποιούν Facebook, σε σύγκριση με 79% των ηλικιών 13-16 ετών.⁶

⁶ Μόνο οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης των οποίων ο αριθμός των χρηστών στο δείγμα ξεπερνά τους 100 έχουν συμπεριληφθεί. Στην Εσθονία και στην Λιθουανία, δεν κυριαρχεί μία ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης και τα στοιχεία δίνονται για όλες τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Βλ. Πίνακα 10 για περισσότερες λεπτομέρειες.

- Για μερικές ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης σε μερικές χώρες, τα νεαρά παιδιά είναι πιο πιθανόν να έχουν προφίλ από νεαρά παιδιά σε άλλες χώρες. Η σχέση ανάμεσα στη χρήση από νεαρότερα και μεγαλύτερα παιδιά φαίνεται στην τελευταία στήλη στον πίνακα 2. Για παράδειγμα, στην Αυστρία, για κάθε παιδί ηλικίας 9-12 ετών που χρησιμοποιεί το Facebook, υπάρχουν 2.5 παιδιά ηλικίας 13-16 ετών που επίσης το χρησιμοποιούν.
- Στην Ουγγαρία (Iwiw), στη Λιθουανία (όλες οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης) και στην Ολλανδία (Hynes), σχεδόν όπως τα νεαρότερα παιδιά έτσι και τα μεγαλύτερα παιδιά χρησιμοποιούν την επικρατέστερη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης. Αλλά στην Νορβηγία, τη Γαλλία και το Βέλγιο τρεις φορές περισσότερα μεγάλα παιδιά από τα νεότερα χρησιμοποιούν την πιο δημοφιλή ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης.
- Μερικοί παράγοντες εξαρτώνται από τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούνται: το schülerVZ (Γερμανία) έχει λίγους χρήστες ηλικίας 9-12 ετών (Πίνακας 2), όπως το Hi5 (Ρουμανία) και το Tuenti (Ισπανία), όπως ήταν αναμενόμενο από τους περιορισμούς ηλικίας τους (βλ. Πίνακα 3). Ωστόσο, το Facebook (π.χ. στη Δανία, Φινλανδία, Σλοβενία, Τουρκία) έχει πολλούς χρήστες ηλικίας 9-12 ετών παρά το γεγονός ότι το κατώτερο όριο ηλικίας τους είναι τα 13 χρόνια.
- Η διακύμανση των δεικτών για το Facebook ανάμεσα στις χώρες είναι ενδιαφέρουσα, γεγονός που υποδηλώνει διαφορές στην κουλτούρα ή πιθανώς, στην εφαρμογή του Facebook της προστασίας της ηλικίας ανάλογα τη χώρα ή τις γλωσσικές εκδόσεις.

Χρήστες των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης κάτω από το όριο ηλικίας

Πολλοί πάροχοι αποκλείουν τους χρήστες που είναι κάτω των 13 και πολλοί εφαρμόζουν ειδικούς τεχνικούς μηχανισμούς προστασίας και υπηρεσίες ελέγχου για ανηλίκους κάτω των 18 ετών. **Αλλά χωρίς ευρέως χρησιμοποιημένες τεχνικές επαλήθευσης της ηλικίας, υπάρχουν υποψίες ότι μερικοί χρήστες είναι κάτω από το όριο ηλικίας-όπως επιβεβαιώνεται από αυτήν την έκθεση.**

Ο πίνακας 3 δείχνει τους περιορισμούς ηλικίας που έχουν τεθεί από κάθε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης και τι λένε τα ίδια τα παιδιά σχετικά με την ηλικία που φαίνεται στο προφίλ τους.⁷

- Περισσότερα νεαρότερα (συχνά αλλά όχι πάντα κάτω από το όριο ηλικίας) παιδιά από τα μεγαλύτερα εμφανίζουν αναληθή ηλικία στο προφίλ τους.

⁷ Σημειώστε ότι η ακριβής ερώτηση που έγινε ήταν αν το παιδί επέλεξε “μία ηλικία που δεν είναι η πραγματική σου ηλικία” ακολουθούσε την ερώτηση “ποιο από τα παρακάτω κομμάτια πληροφορίας σε αυτήν την κάρτα περιέχει το προφίλ σου για σένα;”. Αυτό δεν ερωτήθηκε στο ιδιωτικό κομμάτι της έρευνας. Φαίνεται ότι μερικά παιδιά μπορεί να είχαν ξεχάσει τι ηλικία, ή ημερομηνία γέννησης δήλωσαν στην αρχή ή ότι προσπάθησαν να κρύψουν αυτήν την πληροφορία από το προφίλ τους.

Table 3: Children with a profile on a particular SNS who display an incorrect age, by age

Country	SNS	Age restriction [†]	Display incorrect age among those who use the SNS	
			% 9-12 years	% 13-16 years
AT	Facebook	13	21	11
BE	Facebook	13	37	13
BG	Facebook	13	17	5
CY	Facebook	13	50	11
CZ	Facebook	13	29	6
DE	schülerVZ	12	13	9
DK	Facebook	13	64	9
EE	All SNS	--	20	18
EL	Facebook	13	36	14
ES	Tuenti	14	60	20
FI	Facebook	13	40	5
FR	Facebook	13	39	11
HU	Myvip	None	4	1
HU	lwiw	None ⁹	1	1
IE	Facebook	13	49	14
IT	Facebook	13	39	13
LT	All SNS	--	8	9
NL	Hyves	None ¹⁰	5	6
NO	Facebook	13	55	8
PL	Nasza-Klasa	None	4	2
PT	Facebook	13	48	19
RO	Hi5	13	24	11
SE	Facebook	13	56	8
SI	Facebook	13	34	14
TR	Facebook	13	27	16
UK	Facebook	13	47	12
	All Facebook	13	38	12
	All SNS	--	27	10

QC315: Ποιο προφίλ κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιείτε; QC318g: Ποιο από τα παρακάτω κομμάτια πληροφορίας σε αυτήν την κάρτα περιέχει το προφίλ σου για σένα; Μία ηλικία που δεν είναι η πραγματική σου ηλικία.

Βάση: Όλα τα παιδιά ηλικίας 9-16 ετών με προφίλ στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης^{8,9,10}

⁸ Οι περιορισμοί ηλικίας βρίσκονται από τις ίδιες τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης και/ή από Lobe, B., & Staksrud, E. (Eds.). (2010). Evaluation of the Implementation of the Safer Social Networking Principles for the EU Part II: Testing of 20 Providers of Social Networking Services in Europe. Luxembourg: European Commission.

⁹ Δεν υπάρχει κατώτερη ηλικία, αλλά οι χρήστες κάτω των 14 ετών πρέπει να παρέχουν γονική έγκριση

¹⁰ Απαιτείται γονική άδεια για αυτούς που είναι κάτω των 16

- Η ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης με το ψηλότερο κατώτερο όριο ηλικίας (Tuenti) έχει επίσης και το μεγαλύτερο ποσοστό νεαρών παιδιών που καταχωρίζουν μια αναληθή ηλικία. Αντιθέτως, το schülerVZ, το οποίο έχει το χαμηλότερο όριο ηλικίας (12 χρονών) έχει λίγα παιδιά ηλικίας 9-12 ετών που είναι εγγραμμένα σε αυτό και επίσης λίγα που καταχωρίζουν ψεύτικη ηλικία.
- Σε ιστοσελίδες χωρίς ηλικιακό περιορισμό (π.χ. Myvip, Iwiw, Hyves και Nasza-Klasa), πολύ λίγα παιδιά είπαν ότι έχουν δηλώσει ψεύτικη ηλικία. Εντούτοις, μπορεί να κριθεί ως πιο σημαντικό ότι σε αυτές τις ιστοσελίδες, ειδικά στο Hyves και στο Nasza-Klasa, πολλά περισσότερα παιδιά ηλικίας 9-12 ετών έχουν το δικό τους προφίλ (Πίνακας 2).

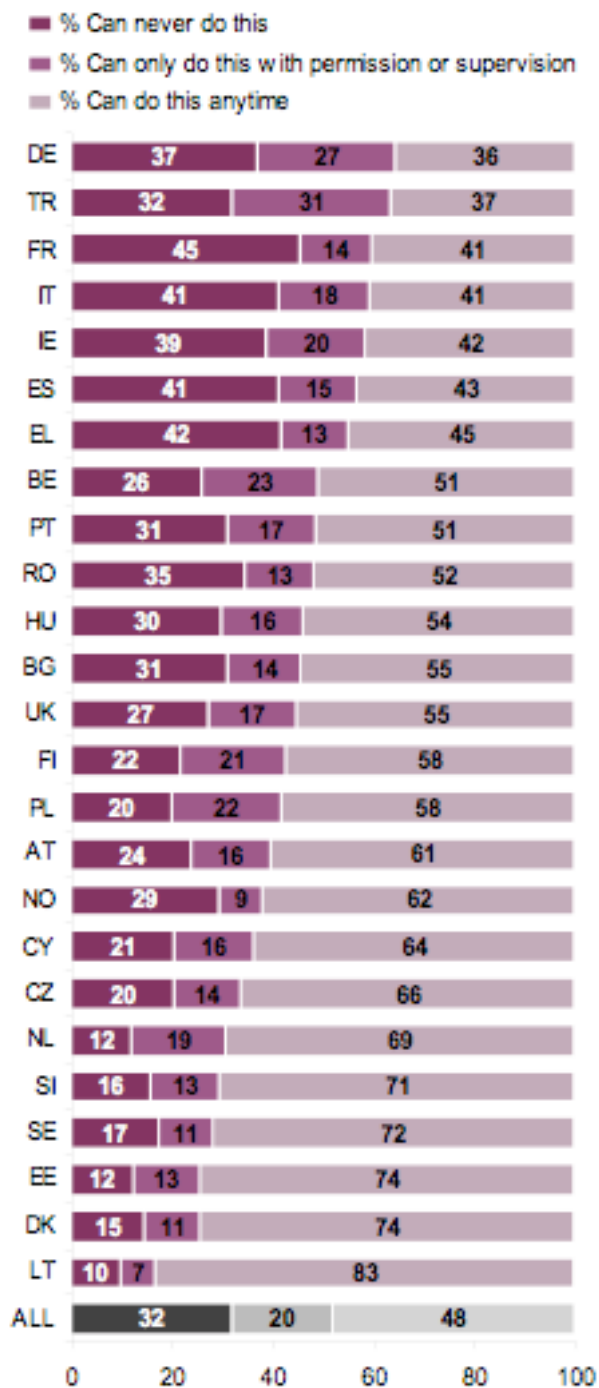
Γονικοί περιορισμοί στη χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης

Έχουμε προτείνει ότι η διαφορά στην κοινωνική δικτύωση εξαρτάται από τους παράγοντες της χώρας ή τους ηλικιακούς περιορισμούς των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης που αμφισβητούνται. Ανταποκρίνεται όμως στους γονικούς περιορισμούς η χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης από τα παιδιά; Από όλους τους τρόπους που οι γονείς μεσολαβούν τη χρήση του διαδικτύου από το παιδί τους¹¹, το Γράφημα 4 δείχνει τις δράσεις τους σχετικά με την χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης από το παιδί.

- Το ένα τρίτο (32%) των γονιών των παιδιών που ερωτήθηκαν είπαν ότι στο παιδί τους δεν επιτρέπεται να έχει προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης. Το ένα πέμπτο (20%) λέει ότι το παιδί τους μπορεί να χρησιμοποιεί ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης μόνο με επίβλεψη. Οι μισοί δηλώνουν ότι δεν περιορίζουν την χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης από το παιδί τους.
- Οι διαφορές ανά χώρα (ή κουλτούρα) είναι αξιοσημείωτες. Σχεδόν στα μισά από τα παιδιά στη Γαλλία (45%) δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, κάτι το οποίο μπορεί να εξηγήσει το σχετικά χαμηλό ποσοστό χρηστών ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης κάτω από το όριο ηλικίας, καθώς και μια τέτοια απαγόρευση δείχνει κοινή και στην Νότια Ευρώπη: στο 42% των Ελλήνων και στο 41% των Ιταλών και Ισπανών παιδιών δεν τους επιτρέπεται να χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης.
- Λιγότεροι περιορισμοί βιώνονται από τα παιδιά στην Βόρειο Ευρώπη- Λιθουανία, Εσθονία, Ολλανδία και Δανία.

¹¹ See Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011). Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings. LSE, London: EU Kids Online.

Figure 4: Parental restriction of child's SNS use by country

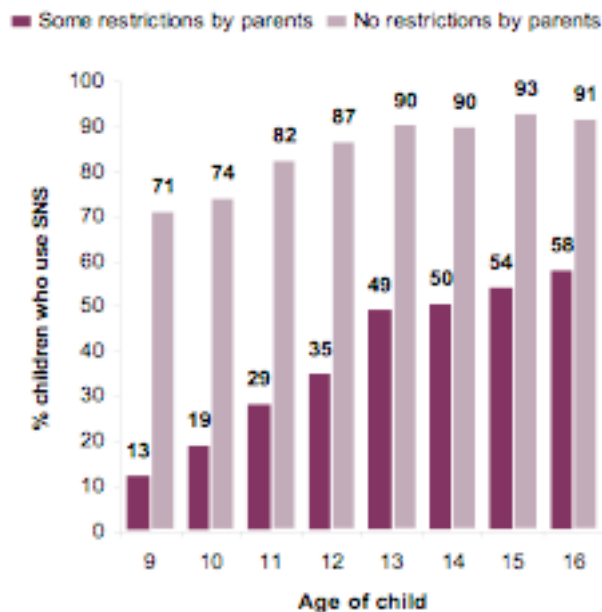
QC317: Το προφίλ σου είναι...; Δημόσιο ώστε καθένας μπορεί να το δει. Μερκώς δημόσιο, ώστε μόνο φίλοι και τα δίκτυά όπου είμαι μπορούν να το δουν. Ιδιωτικό έτσι ώστε μόνο οι φίλοι σου μπορούν να το δουν. Δεν ξέρω

Βάση: Όλα τα παιδιά ηλικίας 9-16 με προφίλ σε συγκεκριμένη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

Ο περιορισμός που επιβάλλεται από τους γονείς είναι εν μέρει αποτελεσματικός, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 5. Επιπλέον, υπάρχει μια φανερή συνάφεια μεταξύ των γονικών περιορισμών και της ηλικίας.

- Μεταξύ των παιδιών των οποίων οι γονείς δεν επιβάλλουν περιορισμούς, τα περισσότερα έχουν προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης, συμπεριλαμβανομένων των τριών τετάρτων στις νεώτερες ηλικίες.
- Εντούτοις, μεταξύ αυτών των παιδιών των οποίων οι γονείς περιορίζουν τη χρήση ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, η διαφορά ηλικίας παίζει ρόλο. Τα νεώτερα παιδιά φαίνεται να σέβονται το γονικό κανονισμό και, το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών, δεν έχει καθόλου προφίλ. Εντούτοις, μεταξύ των εφήβων, των οποίων οι γονείς περιορίζουν τη χρήση του, πάνω από τους μισούς έχουν προφίλ. Για μερικούς, αυτό αντιτίθεται στους περιορισμούς που επιβάλλουν οι γονείς, για άλλους η χρήση του υπόκειται σε γονικό έλεγχο.

Figure 5: Children's use of SNS by age and whether parents regulate their SNS use

QC221d: Αν επιτρέπεται στο παιδί να το κάνει αυτό όλη την ώρα, μόνο αν του επιτραπεί/ υπό εποπτεία ή ποτέ: Να έχει το δικό του/δικό της προφίλ.
 QC313: Έχεις δικό σου προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιείς επι του παρόντος ή όχι;

Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και ένας από τους γονείς τους.

Ρυθμίσεις ιδιωτικότητας

Ποια λοιπόν είναι τα ζητήματα ασφαλείας; Πειράζει εάν τα μικρά παιδιά χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης; Σε αυτά που ακολουθούν, ρωτάμε εάν οι πιο νέοι χρήστες είναι σε θέση να προστατεύσουν την ιδιωτικότητά τους και να καταλάβουν τα ενσωματωμένα εργαλεία και υπηρεσίες ασφάλειας (δείτε τον Πίνακα 4), λόγω του ότι αυτά είναι δεξιότητες ζωτικής σημασίας προκειμένου η αυτο-προστασία να είναι αποτελεσματική.

Table 4: Children who have set their SNS profile to 'public', by country

Country	SNS	%	%	%
		9-12 years	13-16 years	9-16 years
AT	Facebook	25	17	19
BE	Facebook	35	26	27
BG	Facebook	28	31	30
CY	Facebook	23	31	29
CZ	Facebook	37	30	32
DE	schülerVZ	11	24	21
DK	Facebook	18	16	17
EE	All SNS	40	27	31
EL	Facebook	33	38	37
ES	Tuenti	18	10	11
FI	Facebook	21	27	26
FR	Facebook	16	20	19
HU	Myvip	55	53	53
HU	lwiw	70	52	60
IE	Facebook	14	8	10
IT	Facebook	39	34	35
LT	All SNS	33	30	31
NL	Hypes	13	22	18
NO	Facebook	20	12	13
PL	Nasza-Klasa	41	39	40
PT	Facebook	29	22	24
RO	Hi5	40	35	37
SE	Facebook	30	26	27
SI	Facebook	20	25	24
TR	Facebook	48	46	46
UK	Facebook	9	11	10
	All Facebook	28	25	28
	All SNS	29	27	27

QC317: Το προφίλ σου είναι...; Δημόσιο ώστε καθένας μπορεί να το δει. Μερικώς δημόσιο, ώστε μόνο φίλοι και τα δίκτυά όπου είμαι μπορούν να το δουν. Ιδιωτικό έτσι ώστε μόνο οι φίλοι σου μπορούν να το δουν. Δεν ξέρω

Βάση: Όλα τα παιδιά ηλικίας 9-16 με προφίλ σε συγκεκριμένη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

Περίπου το ένα τέταρτο των χρηστών ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης 9-12 ετών έχουν το προφίλ τους δημόσιο, ποσοστό το οποίο διαφέρει ελάχιστα από αυτό των χρηστών ηλικίας 13-16 ετών. Αν και μικρότερο ποσοστό χρηστών ηλικίας 9-12 ετών έχει προφίλ, είναι μια ανησυχία το ότι μεταξύ εκείνων που έχουν, είναι πιθανότερο να μην κρατήσουν το προφίλ τους ιδιωτικό σε σχέση με τα μεγαλύτερα παιδιά - στις περισσότερες χώρες (15 από τις 25), τα πιο μικρά παιδιά είναι πιθανότερο σε σχέση με τα μεγαλύτερα να έχουν το προφίλ τους δημόσιο.

- Σε σύγκριση με το schülerVZ ή το Hyves είναι αξιοσημείωτο ότι μεταξύ των χρηστών του Facebook μια μεγαλύτερη αναλογία νεώτερων παιδιών θέτουν το προφίλ τους δημόσιο.
- Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία έχουν λιγότερα παιδιά με δημόσιο προφίλ στο Facebook, ενδεχομένως αποτέλεσμα των επιτυχημένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης σε αυτές τις χώρες.

Ψηφιακές δεξιότητες ασφάλειας

Λαμβάνοντας υπόψη τους πιθανούς κινδύνους, καθώς επίσης και τις πολλές ευκαιρίες που παρέχονται από την κοινωνική δικτύωση, και λόγω του ότι μεγάλο μέρος της χρήσης ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης δεν εμπίπτει στην ενήλικη επίβλεψη, οι ψηφιακές δεξιότητες των παιδιών είναι ζωτικής σημασίας. Αυτές περιλαμβάνουν τη δυνατότητα των παιδιών να χρησιμοποιήσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ασφάλειας που είναι ενσωματωμένα στις ιστοσελίδες, αν και αυτές οι ρυθμίσεις εξαρτώνται μερικώς από τη δυνατότητα χρήσης των ίδιων αυτών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η διαθεσιμότητα και η δυνατότητα χρήσης των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων ασφάλειας των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης για τους χρήστες είναι ένα σημαντικό συστατικό της ευρωπαϊκής αυτορυθμιστικής καθοδήγησης. Ο Πίνακας 5 παρουσιάζει τη δυνατότητα των ίδιων των παιδιών να αλλάξουν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητάς τους καθώς επίσης και τη δυνατότητά τους να εμποδίσουν άλλους χρήστες.

Table 5: Children's ability to use safety features by SNS (only children aged 11+)

SNS	Change privacy settings			Block another user		
	% 11-12	% 13-14	% 15-16	% 11-12	% 13-14	% 15-16
Facebook	55	70	78	61	76	80
Nasza-Klasa	64	80	85	56	71	83
schülerVZ	61	73	81	62	72	78
Tuenti	53	72	82	67	84	91
Hyves	68	77	89	79	88	94
Hi5	42	63	56	51	65	73
All SNS	56	71	78	61	75	81

QC321: Και ποιοι από αυτά ξέρεις να κάνεις στο διαδίκτυο;

Base: All children aged 11-16 with a profile on the named SNS

- Ακριβώς τα μισά παιδιά ηλικίας 11-12 ετών, ποσοστό το οποίο αυξάνεται στα τρία τέταρτα στις ηλικίες 15-16 ετών, γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αλλάξουν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητας του προφίλ τους. Η δυνατότητα των παιδιών να διαχειριστούν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητας ποικίλλει ανάλογα με την ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης, σχετίζονται με αισθητικές αλλαγές, κανένα όμως από τις πρότυπες ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι ιδιαίτερα επιτυχή στην παροχή ρυθμίσεων τις οποίες τα παιδιά μπορούν να διαχειριστούν.
- Λαμβάνοντας υπόψη τη δημοτικότητά του, είναι ανησυχητικό το ότι σχεδόν οι μισοί χρήστες νεαρής ηλικίας του Facebook, και το ένα τέταρτο χρηστών μεγαλύτερης ηλικίας αναφέρουν ότι δεν είναι ικανοί να αλλάξουν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητάς τους.
- Δεδομένου ότι όλα τα παιδιά δεν μπορούν να διαχειριστούν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητας, είναι πιθανό εκείνων των οποίων το προφίλ είναι δημόσιο, να μην το έχουν κάνει σκοπίμως.
- Μια παρόμοια έλλειψη γνώσης, κυρίως μεταξύ των νεότερων παιδιών, είναι εμφανής κυρίως σε σχέση με τη δυνατότητα αυτών να εμποδίσουν έναν άλλο χρήστη, μια ζωτική ανάγκη για περιπτώσεις όπου μια διαδικτυακή επαφή γίνεται ανεπιθύμητη ή παίρνει μορφή κακοποίησης. Το 61% των πιο μικρών παιδιών, ποσοστό το οποίο αυξάνεται στο 81% στα μεγαλύτερα παιδιά γνωρίζουν πως να εμποδίσουν άλλους χρήστες, με αποτέλεσμα αυτοί που δεν τα καταφέρνουν να αποτελούν μειονότητα.

Επαφές των παιδιών στις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης

Πόσο επιβλαβές είναι το γεγονός ότι τα πιο μικρά παιδιά χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης; Λαμβάνοντας υπόψη ότι η μελέτη των πιθανοτήτων επικίνδυνων ή επιβλαβών συγκρούσεων είναι πέρα από το πεδίο έρευνας αυτής της έκθεσης, σε αυτό που ακολουθεί εξετάζουμε τρεις πιθανούς δείκτες κινδύνου:

- Το ποσοστό των παιδιών, βάσει ηλικίας, τα οποία έχουν περισσότερες από 100 επαφές στο προφίλ τους, λαμβάνοντας αυτό ως ενδεικτικό κάποιου βαθμού κινδύνου,
- Το ποσοστό των παιδιών, βάσει ηλικίας, τα οποία έχουν διαδικτυακή επαφή με ανθρώπους που πρωτογνώρισαν μέσω internet και που δεν έχουν καμία επαφή όταν είναι “offline”¹².
- Το ποσοστό των παιδιών, βάσει ηλικίας, τα οποία στο προφίλ τους αποκαλύπτουν πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ταυτοποιηθούν.

Εξετάζοντας κάθε μία από αυτές τις περιπτώσεις, αναγνωρίζουμε ότι αυτές οι πρακτικές (το να έχει πολλές επαφές, συναντήσεις με καινούργιους ανθρώπους και η παροχή προσωπικών πληροφοριών) μπορεί να είναι διασκεδαστικές και αβλαβείς, και μπορεί επίσης να είναι μέρος της αναζήτησης διαδικτυακών ευκαιριών. Ακόμα δεδομένου ότι οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι πηγαίνουν συχνά μαζί, στο παρόν πλαίσιο τα εξετάζουμε ως μέρος της συζήτησης αναφορικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης.

Αρχικά, ο Πίνακας 6 παρουσιάζει ποια παιδιά έχουν περισσότερες από 100 επαφές στο προφίλ τους.

¹² Σε όλες τις μορφές διαδικτυακής επικοινωνίας, το 30% των παιδιών στην Ευρώπη έχουν επαφή με κάποιον διαδικτυακά με τον οποίο δεν είχαν επικοινωνία δια ζώσης; Βλέπε Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). *Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings*. LSE, London: EU Kids Online.

Table 6: Children with 100+ contacts by SNS and country

	SNS	% 9-12 years	% 13-16 years	% 9-16 years
AT	Facebook	11	31	26
BE	Facebook	16	56	48
BG	Facebook	0	10	7
CY	Facebook	12	27	22
CZ	Facebook	12	33	26
DE	schülerVZ	1	15	12
DK	Facebook	11	41	32
EE	All SNS	7	24	9
EL	Facebook	19	45	38
ES	Tuenti	14	38	32
FI	Facebook	10	23	20
FR	Facebook	13	39	33
HU	Myvip	47	49	38
HU	lwiw	23	61	57
IE	Facebook	8	35	27
IT	Facebook	22	40	35
LT	All SNS	10	29	21
NL	Hyves	22	48	38
NO	Facebook	17	45	40
PL	Nasza-Klasa	22	41	34
PT	Facebook	17	31	27
RO	Hi5	6	8	7
SE	Facebook	16	52	43
SI	Facebook	14	36	29
TR	Facebook	9	32	23
UK	Facebook	33	48	44
	All Facebook	16	38	32
	All SNS	15	35	29

QC316: Χονδρικά πόσους ανθρώπους έχεις στις επαφές σου όταν χρησιμοποιείς μια σελίδα κοινωνικής δικτύωσης;
 Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών με προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

Γενικά, τα μεγαλύτερα παιδιά είναι δύο φορές πιθανότερο να έχουν πάνω από 100 επαφές σε σχέση με τα μικρότερα παιδιά. Αλλά όπως και πριν, οι διαφορές από ιστοσελίδα σε ιστοσελίδα (ή/και από χώρα σε χώρα) είναι αξιοσημείωτες.

- Μεταξύ των παιδιών ηλικίας 13-16 ετών, οι χρήστες από το Βέλγιο, τη Δανία, την Ουγγαρία, την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Νορβηγία, την Πολωνία, τη Σουηδία και την Αγγλία είναι πιθανότερο να έχουν πάνω από 100 επαφές απ'ότι οι χρήστες από άλλες χώρες.
- Το Myvip (Ουγγαρία) και οι Βρετανοί φαίνεται να είναι αυτοί στην ηλικία των 9-12 ετών με τις πιο πολλές επαφές: λόγω του ότι τα παιδιά από τη Μεγάλη Βρετανία είναι «κάτω από την ηλικία», αυτό είναι αξιοσημείωτο. Σε άλλες περιπτώσεις, συγκριτικά μικρό ποσοστό

παιδιών έχουν πάνω από 100 επαφές – παιδιά από τη Γερμανία που χρησιμοποιούν το schülerVZ, τη Ρουμανία που είναι χρήστες του Hi5, τη Βουλγαρία που χρησιμοποιούν το Facebook, είναι όλες αυτές περιπτώσεις όπου ο αριθμός των επαφών σε παιδιά ηλικίας 9-12 ετών είναι σχετικά χαμηλός.

Δεύτερον, ο Πίνακας 7 παρουσιάζει πόσα παιδιά επικοινωνούν μέσω ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης με τους ανθρώπους που δεν έχουν συναντηθεί ποτέ δια ζώσης.

- Ένας στους τέσσερις χρήστες ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης έχει τέτοιες επαφές. Στις περισσότερες χώρες αυτή η δραστηριότητα είναι επικρατέστερη σε παιδιά ηλικίας 13- 16 ετών απ' ότι σε αυτά των 9-12 ετών. Εντούτοις, για τους Τούρκους χρήστες του Facebook και του Ουγγρικού Myνir, τα πιο μικρά παιδιά είναι πιθανότερο από τα μεγαλύτερα να έχουν επαφή με ανθρώπους με τους οποίους δεν είχαν συναντηθεί ποτέ εκτός διαδικτύου.
- Ενώ το Facebook είναι η δημοφιλέστερη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης για τους νέους χρήστες σε όλη την Ευρώπη, οι πρακτικές επαφών που παρατηρούνται ποικίλλουν πολύ, όπου πάνω από τα μισά παιδιά στη Σουηδία έχουν μόνο διαδικτυακές επαφές, έναντι μόνο περίπου του ενός στα δέκα στην Τουρκία.

Table 7: Children's contact with people online that they have no other connection with outside the internet, by SNS and country

	SNS	% 9-12 years	% 13-16 years	% 9-16 years
AT	Facebook	29	45	42
BE	Facebook	27	36	34
BG	Facebook	27	35	33
CY	Facebook	24	38	35
CZ	Facebook	31	50	46
DE	schülerVZ	11	46	37
DK	Facebook	36	34	35
EE	All SNS	39	50	48
EL	Facebook	35	46	44
ES	Tuenti	13	23	21
FI	Facebook	32	40	39
FR	Facebook	36	39	38
HU	Myvip	30	22	24
HU	lwiw	18	24	23
IE	Facebook	25	22	22
IT	Facebook	14	20	19
LT	All SNS	33	44	41
NL	Hyves	31	38	31
NO	Facebook	39	41	41
PL	Nasza-Klasa	10	13	12
PT	Facebook	22	29	28
RO	Hi5	36	49	47
SE	Facebook	40	55	53
SI	Facebook	23	28	27
TR	Facebook	20	10	13
UK	Facebook	17	21	20
	All Facebook	24	29	28
	All SNS	19	28	25

QC310: Είχες επαφές με ανθρώπους -τους γνώρισες πρώτα στο διαδίκτυο, αλλά δεν έχουν καμία άλλη σχέση με τη ζωή σου εκτός διαδικτύου

Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών με προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

Τρίτον, ο Πίνακας 8 παρουσιάζει τις προσωπικές πληροφορίες που τα παιδιά συμπεριλαμβάνουν στο προφίλ τους. Αυτό έχει επιπτώσεις σε θέματα ασφαλείας αφού όσο περισσότερες πληροφορίες παρέχονται από το παιδί, τόσο πιο εύκολο είναι για τους άλλους χρήστες, συμπεριλαμβανομένων των ενηλίκων, να αρχίσουν την επαφή. Εδώ εστιάζουμε στο ποσοστό των παιδιών που επιδεικνύουν τη διεύθυνσή τους ή τον αριθμό τηλεφώνου ή το όνομα του σχολείου τους στην ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσής τους.

Table 8: Children who display their address, phone or school on their SNS, by SNS and country

	Country	SNS	Address or phone		School	
			% 9-12 years	% 13-16 years	% 9-12 years	% 13-16 years
AT	Facebook		10	13	29	38
BE	Facebook		12	15	39	46
BG	Facebook		12	9	11	28
CY	Facebook		6	6	26	21
CZ	Facebook		13	22	15	28
DE	schulervZ		14	9	71	72
DK	Facebook		10	15	16	40
EE	All SNS		21	33	51	54
EL	Facebook		10	13	13	14
ES	Tuenti		7	12	41	31
FI	Facebook		11	7	9	32
FR	Facebook		5	8	25	43
HU	Myvip		40	41	49	68
HU	lwiw		25	21	54	57
IE	Facebook		6	11	11	58
IT	Facebook		11	18	21	
LT	All SNS		42	42	25	29
NL	Hyves		14	16	45	63
NO	Facebook		7	20	9	43
PL	Nasza-Klasa		14	26	61	74
PT	Facebook		4	8	5	11
RO	Hi5		21	18	20	17
SE	Facebook		7	13	12	51
SI	Facebook		15	15	19	33
TR	Facebook		21	27	35	40
UK	Facebook		2	8	31	51
	All Facebook		11	14	26	43
	All SNS		12	15	34	47

QC318: Ποια από τα στοιχεία αυτής της κάρτας έχει το προφίλ σου για σένα;
 Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών με προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

- Περίπου τα μισά από τα παιδιά που χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης λένε ότι έχουν συμπεριλάβει τουλάχιστον το ένα από αυτά τα τρία στοιχεία στο προφίλ τους: τη διεύθυνσή τους, τον αριθμό τηλεφώνου τους ή το όνομα του σχολείου τους. Μακράν, το πιο σύνηθες που παρέχουν είναι το όνομα του σχολείου τους¹³
- Παρατηρείται μία διαφοροποίηση μεταξύ των χωρών σε σχέση με αυτό που αναφέρουν τα παιδιά στο SNS προφίλ τους.

¹³ Τα περισσότερα παιδιά αναφέρουν το σχολείο τους στο Nasza-Klasa και στο schulervz γιατί αυτό το είδος SNS βασίζεται στις σχολικές διασυνδέσεις.

- Δεδομένου ότι τα πιο μικρά παιδιά είναι πιθανότερο να έχουν το προφίλ τους δημόσιο, είναι καθησυχαστικό το ότι είναι ελαφρώς λιγότερο πιθανό να αποκαλύψουν τη διεύθυνσή τους, το τηλέφωνο ή το όνομα του σχολείου τους στο προφίλ τους.

Οι πληροφορίες που αποκαλύπτονται διαφέρουν για εκείνα των οποίων το προφίλ είναι δημόσιο ή ιδιωτικό (Πίνακας 9). Συγκεκριμένα:

- Τα παιδιά είναι πιθανότερο και όχι απίθανο να δημοσιοποιήσουν προσωπικές πληροφορίες όταν το προφίλ τους είναι δημόσιο απ' ότι ιδιωτικό ή εν μέρει ιδιωτικό,¹⁴
- Το ένα πέμπτο των παιδιών των οποίων το προφίλ τους είναι δημόσιο αποκαλύπτουν τη διεύθυνση τους και/ή τον αριθμό τηλεφώνου τους, δύο φορές περισσότερο απ' ότι εκείνα με ιδιωτικό προφίλ. Δεν μπορεί να καθοριστεί εδώ εάν αυτό γίνεται σκόπιμο ή λόγω του ότι μερικά παιδιά δυσκολεύονται να διαχειριστούν τις χαρακτηριστικές ρυθμίσεις ιδιωτικότητας της ιστοσελίδας κοινωνικής δικτύωσής τους.
- Η μεγαλύτερη κοινοποίηση προσωπικών πληροφοριών εάν ένα προφίλ είναι δημόσιο γίνεται κυρίως μέσω Facebook και Nasza- Klasa, αν και προσαρμόζεται επίσης και στους μεγαλύτερους σε ηλικία χρήστες του Tuenti.

Table 9: Children who display their address, phone or school by age and whether their profile is public

SNS	Address or phone		School	
	% 9-12	% 13-16	% 9-12	% 13-16
Facebook – private	7	11	26	42
Facebook – public	20	23	28	44
Nasza-Klasa – private	10	18	62	72
Nasza-Klasa – public	20	35	64	76
schülerVZ – private	15	7	79	75
schülerVZ – public	7	15	29	61
Tuenti – private	8	10	42	51
Tuenti – public	4	30	39	43
Hyves – private	15	15	45	63
Hyve – public	14	20	43	63
Hi5 – private	10	15	12	11
Hi5 – public	12	15	24	18
All SNS – private	9	12	34	47
All SNS – public	18	23	35	47

¹⁴ Εξαίρεση αποτελεί το schülerVZ, ένα SNS που βασίζεται στη σχολική ταυτότητα των χρηστών.

QC318: Ποια από τα στοιχεία αυτής της κάρτας έχει το προφίλ σου για σένα; QC317: Το προφίλ σου είναι...; Δημόσιο ώστε καθένας μπορεί να το δει. Μερικώς δημόσιο, ώστε μόνο φίλοι και τα δίκτυά όπου είμαι μπορούν να το δουν. Ιδιωτικό έτσι ώστε μόνο οι φίλοι σου μπορούν να το δουν. Δεν ξέρω. Ρυθμίσεις για το ιδιωτικό και μερικώς διωτικό προφίλ συνδυάζονται στον πίνακα αυτό.

Βάση: Όλα τα παιδιά 9-16 ετών με προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης

Συμπεράσματα και προτάσεις χάραξης πολιτικών

- Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης είναι ιδιαίτερος δημοφιλείς ανάμεσα στα παιδιά στην Ευρώπη -το 38% των παιδιών 9-12 ετών και το 77% των παιδιών 13-16 ετών έχουν το δικό τους προφίλ. Το Facebook είναι το πιο δημοφιλές, χρησιμοποιείται από το ένα τρίτο όλων των χρηστών 9-16 ετών (και από το 57% των νεαρών χρηστών ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης). Προκειμένου να ενημερωθεί το πλαίσιο χάραξης πολιτικών με εμπειρικά στοιχεία, αυτή η έκθεση εξέτασε τις πρακτικές κοινωνικής δικτύωσης των παιδιών στην Ευρώπη, καθώς επίσης και τις περιοριστικές πρακτικές των γονιών τους.
- Η χρήση ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης όχι μόνο διευρύνεται με ταχείς ρυθμούς στην Ευρώπη, αλλά και η χρήση τους από τα παιδιά είναι αξιοσημείωτη. Σε κάποιες χώρες, η εξοικείωση είναι ραγδαία στις ηλικίες των 10 με 11 περίπου, ενώ σε άλλες χώρες παιδιά ακόμα και 9 ετών χρησιμοποιούν ήδη τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης.
- Φαίνεται ότι οι περιορισμοί σχετικά με την ηλικία είναι μόνο σε κάποιο βαθμό αποτελεσματικοί. Λιγότερα νεαρότερα από ότι μεγαλύτερα παιδιά χρησιμοποιούν ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, αλλά παραταύτα, και πολλά παιδιά 'κάτω από το όριο ηλικίας'. Αφήνοντας στην άκρη την ερώτηση σχετικά με το αν είναι κατάλληλη για τα παιδιά η χρήση ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, φαίνεται να είναι σαφές ότι τα μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι οι χρήστες κάτω του ορίου ηλικίας απορρίπτονται ή διαγράφονται από την υπηρεσία δεν είναι επιτυχή όσον αφορά τις πιο δημοφιλείς ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούνται από τα παιδιά στην Ευρώπη.
- Παραταύτα, υπάρχουν εμφανείς σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις χώρες. Οι χώρες όπου χαμηλά ποσοστά παιδιών 9-12 ετών έχουν προφίλ στις πιο δημοφιλείς ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης περιλαμβάνουν τη Ρουμανία (17% χρησιμοποιεί το Hi5) και η Πορτογαλία (17% χρησιμοποιεί το Facebook), το Βέλγιο (20% χρησιμοποιεί το Facebook) και η Ιρλανδία και η Γαλλία (το 21% σε κάθε μια από τις χώρες χρησιμοποιεί το Facebook). Μεγαλύτερα ποσοστά νεαρών χρηστών εντοπίζονται στην Ολλανδία (63% χρησιμοποιούν το Hyves), στην Πολωνία (53% χρησιμοποιούν το Nasza- Klasa), τη Σλοβενία (το 48% χρησιμοποιεί το Facebook) και την Τσεχία (46% χρησιμοποιεί το Facebook).
- Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης διαφέρουν ως προς το αν θέτουν ηλικιακά όρια για τα νεαρά παιδιά. Σε σελίδες με περιορισμό ηλικίας, τα ποσοστά καταχώρισης μη αληθούς ηλικίας στο προφίλ τους είναι ψηλότερα μεταξύ εκείνων που είναι κάτω από το όριο ηλικίας και εκείνων

που πληρούν αυτό το κριτήριο, κάτι που υποδηλώνει ότι ‘ο απαγορευμένος καρπός’ είναι ελκυστικός. Εφόσον ένα παιδί πρέπει γενικά να καταχωρίζει μια μη αληθή ηλικία (ή ημερομηνία γέννησης) για να δημιουργήσει ένα προφίλ σε μια ιστοσελίδα με περιορισμό ηλικίας, προφανώς τα όρια ηλικίας ενθαρρύνουν τα παιδιά να καταχωρίσουν μια μη αληθή ηλικία για να αποκτήσουν πρόσβαση αυτό βέβαια, μάλλον ενδιαφέρει λίγο όταν πρόκειται για την επικοινωνία με ανθρώπους που τα παιδιά ήδη ξέρουν και οι οποίοι ξέρουν την πραγματική τους ηλικία, αλλά ενδεχομένως να είναι ριψοκίνδυνο όταν κάνουν νέες επαφές.

- Μπορεί κάποιος να υποστηρίξει ότι αν οι παροχείς απεγκαθιστούσαν τους περιορισμούς ηλικίας συνολικά, θα είχαν περισσότερο τη δυνατότητα να ταυτοποιήσουν τους νεαρότερους χρήστες και να παρέχουν στοχευμένα προστατευτικά μέτρα. Μια ρεαλιστική προοπτική είναι να εστιάσουν στην αναβάθμιση των εφαρμογών ελέγχου, εργαλείων του χρήστη και ασφάλειας των πληροφοριών ώστε να διασφαλίσουν ότι αυτά είναι ευνόητα για τους νεαρότερους χρήστες. Επιπλέον, οι ειδικές για την ηλικία ρυθμίσεις ιδιωτικότητας θα μπορούσαν να είναι ενεργοποιημένες από τον παροχέα καθώς και να παρέχονται εύχρηστοι μηχανισμοί αναφοράς προβλημάτων στους νεαρότερους χρήστες και στους εφήβους.
- Παραταύτα, αν οι περιορισμοί για την ηλικία των χρηστών απεγκαθιστούνταν, ο αριθμός των μικρών παιδιών που θα χρησιμοποιούσε τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης ενδεχομένως να αυξανόταν εντυπωσιακά. Έτσι η ευθύνη ρύθμισης της χρήσης θα μεταφερόταν στους γονείς, που ενδεχομένως να το θεωρήσουν δύσκολο. Επί του παρόντος, κρίνοντας από τις ενέργειές τους, περίπου οι μισοί γονείς επιθυμούν να περιορίσουν τη χρήση ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης από τα παιδιά τους, επιτυγχάνουν όμως να το κάνουν αυτό σε μικρό μόνο βαθμό, ειδικά μάλιστα όσον αφορά τους εφήβους. Από αυτή την άποψη επομένως, μπορεί να πει κανείς ότι οι παροχείς θα πρέπει να εγκαταστήσουν βελτιωμένες εφαρμογές επαλήθευσης και να αυξήσουν τις προσπάθειες να εξασφαλίσουν ότι τα μικρότερα παιδιά δεν έχουν προφίλ σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης.
- Μπορεί να υποθεθεί ότι αν οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης δεν είχαν καθόλου περιορισμούς ηλικίας, ενδεχομένως οι ίδιοι οι γονείς να το έκαναν. Τα εμπειρικά δεδομένα υποδεικνύουν ότι αυτό θα μπορούσε να είναι αρκετά αποτελεσματικό ανάμεσα στα νεότερα αλλά και σε κάποια μεγαλύτερα παιδιά. Παραταύτα, για τα παιδιά των οποίων οι γονείς δεν έχουν περιορίσει τη χρήση, ενδεχομένως να είναι σημαντικό να τεθούν τέτοιοι περιορισμοί από τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης
- Υπάρχουν ορισμένες συγκεκριμένες προτάσεις για τις χώρες ή/και τους παρόχους υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης. Για παράδειγμα, στη Μεγάλη Βρετανία το Facebook είναι κυρίαρχο και

το ένα τρίτο των παιδιών 9-12 ετών χρησιμοποιούν το Facebook “κάτω από την ορισμένη ηλικία”. Από την άλλη, οι καμπάνιες για την ασφάλεια στο διαδίκτυο εμφανίζονται να είναι επιτυχημένες στο ότι παρά το ότι αυτά τα παιδιά 9-12 ετών είναι το πιο πιθανό να δηλώνουν ψευδή ηλικία, είναι επίσης πιθανό να κρατούν το προφίλ τους ιδιωτικό. Από την άλλη πάλι, αυτό θα μπορούσε να συμβαίνει επειδή οι ρυθμίσεις ασφάλειας στο Facebook δεν εφαρμόζονται στον ίδιο βαθμό σε όλες τις χώρες.

- Εφόσον η ταυτοποίηση των νεαρών χρηστών (συμπεριλαμβανομένων και των κάτω από το όριο ηλικίας) εμφανίζεται να είναι αναποτελεσματικό, φαίνεται ότι οι νεαροί χρήστες όχι μόνο δεν εμποδίζονται από το να ασχολούνται με την κοινωνική δικτύωση ούτε όμως και προστατεύονται από τους εν δυνάμει κινδύνους. Ορισμένα είδη δεικτών κινδύνων εξετάζονται και στην έκθεση αυτή.
- Στις περισσότερες χώρες (15 από 25), τα νεαρότερα παιδιά είναι περισσότερο πιθανό από τα μεγαλύτερα να έχουν τα προφίλ τους δημόσια (“ανοικτά”). Επίσης, τα παιδιά των οποίων τα προφίλ είναι δημόσια είναι πιο πιθανό να αναρτούν τις προσωπικές τους πληροφορίες συγκριτικά με εκείνα που διατηρούν τα προφίλ τους ιδιωτικά. Συγκριτικά με κάποιους άλλους παρόχους, είναι αξιοσημείωτο ότι ανάμεσα στους χρήστες του Facebook, η μεγαλύτερη μερίδα των νεαρότερων παιδιών έχουν το προφίλ τους δημόσιο.
- Πάνω από το ένα τρίτο των παιδιών 13-16 ετών και σχεδόν το ένα έκτο από τα 9-12 ετών έχουν πάνω από 100 επαφές. Ενδεχομένως δεν εντυπωσιάζει το ότι ένα τέταρτο περίπου των χρηστών ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης επικοινωνούν διαδικτυακά με ανθρώπους που δεν γνωρίζουν στην πραγματική ζωή, συμπεριλαμβανομένου και του ενός πέμπτου των 9-12 όσον αφορά όλες τις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης (και το ένα τέταρτο των νεότερων χρηστών του Facebook).
- Περίπου τα μισά παιδιά από αυτά που χρησιμοποιούν σελίδες κοινωνικής δικτύωσης λένε ότι συμπεριέλαβαν ένα ή περισσότερα από αυτά τα τρία στοιχεία στο προφίλ τους: τη διεύθυνσή τους, τον τηλεφωνικό τους αριθμό, ή το όνομα του σχολείου τους. Μακράν το πιο κοινό από όλα είναι το όνομα του σχολείου τους, αλλά το 12% των νεαρότερων και το 15% των μεγαλύτερων παιδιών έχουν αναρτήσει τη διεύθυνση ή το τηλέφωνό τους.
- Όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, φαίνεται ότι τα χαρακτηριστικά που έχουν σχεδιαστεί για να προστατεύουν τα παιδιά από άλλους χρήστες (αν αυτό είναι απαραίτητο) δεν είναι εύκολα κατανοητά, από πολλά νεαρότερα και μερικά μεγαλύτερα παιδιά. Είναι επίσης ενδιαφέρον ότι η μεγαλύτερη ανάπτυξη δεξιοτήτων φαίνεται να είναι στα παιδιά 13 ετών και πάνω, ακόμα και ανάμεσα στους χρήστες ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης. Περίπου τα μισά από τα παιδιά 11-12 ετών δε γνωρίζουν πως να αλλάζουν τις ρυθμίσεις ιδιωτικότητας και ένα στα τέσσερα δεν ξέρει πώς να μπλοκάρει κάποιο άλλο χρήστη.

Η έκθεση αυτή εξέτασε τις πρακτικές κοινωνικής δικτύωσης των παιδιών στην Ευρώπη, ανάλογα με την ηλικία, την ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης και ανά χώρα. Η πρόθεση ήταν να ενημερωθεί η βάση εμπειρικών δεδομένων σχετικά με την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο, ταυτοποιώντας την κλίμακα πρακτικών που προκύπτουν με σκοπό να παρέχουν τα μέσα για την προώθηση μελλοντικών πρωτοβουλιών για τη χάραξη πολιτικών.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

For more *EU Kids Online* reports, see www.eukidsonline.net

- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011) Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings.

- Sonck, N., Livingstone, S., Kuiper, E., and de Haan, J. (2011) *Digital literacy and safety skills*.

- Livingstone, S., & Ólafsson, K. (2011) *Risky communication online*.

- O'Neill, B., Grehan, S., & Ólafsson, K. (2011) *Risks and safety on the internet: The Ireland report*.

- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011) *Risks and safety on the internet: The UK report*.

- O'Neill, B., and McLaughlin, S. (2010).

Recommendations on safety initiatives. For reports from the previous *EU Kids Online* project, see:

- Livingstone, S. and Haddon, L. (2009) *EU Kids Online: Final report*.

- De Haan, J. and Livingstone, S. (2009) *Policy and research recommendations*.

- Hasebrink, U., Livingstone, S., Haddon, L. and Ólafsson, K. (eds) (2009) *Comparing children's online opportunities and risks across Europe: Cross-national comparisons for EU Kids Online* (2nd edn).

- Lobe, B., Livingstone, S. and Haddon, L., with others (2007) *Researching children's experiences online across countries: Issues and problems in methodology*.

- Lobe, B., Livingstone, S., Ólafsson, K. and Simões, J.A. (eds) (2008) *Best practice research guide: How to research children and online technologies in comparative perspective*.

- Staksrud, E., Livingstone, S., Haddon, L. and Ólafsson, K. (2009) *What do we know about children's use of online technologies? A report on data availability and research gaps in Europe* (2nd edn).

- Stald, G. and Haddon, L. (eds) (2008) *Cross-cultural contexts of research: Factors influencing the study of children and the internet in Europe* (national reports also available at www.eukidsonline.net).

Selected additional publications:

- Livingstone, S. and Haddon, L. (eds) (2009) *Kids online: Opportunities and risks for children*. Bristol: The Policy Press.

- Tsaliki, L. and Haddon, L. (eds) (2010) *EU Kids Online*, special issue. *International Journal of Media and Cultural Politics*, 6(1).

- Livingstone, S. and T satsou, P. (2009) Guesteditors for special issue, 'European children go online: issues, findings and policy matters', *Journal of Children and Media*, 3(4).

Παράρτημα

Table 10: Children's use of SNS, by SNS and country

	SNS	% 9-12 years	% 13-16 years	% 9-16 years
AT	Facebook	26	63	47
	MySpace	3	7	5
	schülerVZ	7	3	5
	Other SNS	6	6	6
	Not on SNS	59	21	38
BE	Facebook	20	66	45
	Other SNS	18	20	19
	Not on SNS	61	14	36
BG	Facebook	24	50	39
	Other SNS	12	18	15
	Not on SNS	64	32	46
CY	Facebook	53	86	71
	Other SNS	3	0	2
	Not on SNS	44	14	27
CZ	Facebook	46	84	66
	Other SNS	6	7	7
	Not on SNS	48	10	28
DE	Facebook	3	10	7
	schülerVZ	16	46	32
	Other SNS	10	26	18
	Not on SNS	74	28	49
DK	Facebook	42	82	64
	Other SNS	16	7	11
	Not on SNS	42	11	25
EE	Facebook	14	16	15
	Other SNS	40	69	56
	Not on SNS	45	15	29
EL	Facebook	31	65	51
	Other SNS	2	5	4
	Not on SNS	67	30	46
ES	Facebook	6	19	13
	Tuenti	20	61	42
	Other SNS	8	20	14
FI	Facebook	34	71	55
	Other SNS	12	13	12
	Not on SNS	54	16	33
FR	Facebook	21	73	47
	Other SNS	4	9	7
	Not on SNS	75	18	46
HU	Facebook	5	6	6
	lww	28	32	30
	Myvip	16	40	29
	Other SNS	3	1	2
	Not on SNS	49	21	34

IE	Facebook	21	47	34
	Bebo	11	32	22
	Other SNS	4	2	3
	Not on SNS	65	18	41
IT	Facebook	32	70	53
	Other SNS	3	5	4
	Not on SNS	66	26	43
LT	Facebook	19	35	28
	Other SNS	45	50	48
	Not on SNS	35	15	24
NL	Facebook	2	6	4
	Hyves	63	77	71
	Other SNS	5	4	4
NO	Facebook	24	84	57
	Other SNS	17	8	12
	Not on SNS	59	8	31
PL	Facebook	1	2	1
	Nasza-Klasa	53	70	63
	Other SNS	4	9	7
	Not on SNS	42	19	30
PT	Facebook	17	42	30
	Hi5	14	30	23
	Other SNS	7	6	7
	Not on SNS	62	22	41
RO	Facebook	6	17	12
	Hi5	17	36	27
	Other SNS	6	10	8
	Not on SNS	71	37	54
SE	Facebook	28	65	49
	Other SNS	22	16	18
	Not on SNS	50	19	33
SI	Facebook	48	84	68
	Other SNS	5	7	6
	Not on SNS	47	9	26
TR	Facebook	33	53	42
	Other SNS	5	9	7
	Not on SNS	63	39	51
UK	Facebook	34	79	58
	Bebo	4	6	5
	Other SNS	4	3	4
	Not on SNS	57	12	33
All	Facebook	20	46	34
	Other SNS	18	32	25
	Not on SNS	62	23	41

QC315: Which social networking profile do you use? If you use more than one, please name the one you use most often.

Base: All children aged 9-16 who use the internet.